

Tüketim harcamaları krizle şok düşüş yaşadı

● Mehmet KAYA - ANKARA

Kredi kartı harcamalarından tüketim eğilimini hesaplayan Merkez Bankası Uzmanı Ercan Türkan, 2008 yılında son çeyrekteki şok daralmaya rağmen tüketim harcamalarının yılı yüzde 1,5 oranında artışla kapattığını ancak ocak ayı dikkate alındığında yüzde 1,1'lik daralmanın görüldüğünü hesapladı.

Merkez Bankası'ndan bağımsız olarak bir endeks geliştiren ve kredi kartı harcamalarındaki gerçek sonuçlara dayalı tüketim eğilimlerini izleyen Türkan'ın "ETTE" endeksine göre, 2009 Ocak ayındaki düşüş ise yüzde 6,3'e ulaştı. Ercan Türkan, 2008 yılı boyunca daralma eğilimi gösteren tüketim harcamalarının kısa vadede düşüşüne devam etmesinin beklendiğini hesapladı. Gıda tüketimindeki ocak ayı daralması ise yüzde 7,4'e ulaştı. ETTİ endeksinde, genel eğilimde saptamalara yol açan altın ve akaryakıt dikkate alınmıyor.

Ercan Türkan, tüketim endeksinde,

> 2008 SONU KREDİ KARTI HARCAMALARINA GÖRE TÜKETİM ENDEKSİ

	NOMİNAL		REEL	
	2008	2009	2008	2009
Gıda	21,2	1,3	8,3	-7,4
Gıda dışı	17,4	1,5	11,0	-5,4
TOPLAM	18,2	1,5	9,0	-6,3

Ocak 2009'da nominal bazda tüketimin yüzde 1,5 oranında arttığını tespit etti. Ancak, geçen yıl aynı dönemde nominal artış yüzde 18,2 seviyesinde bulunuyordu. Bunun, tüketimdeki daralma eğilimini gösterdiğini vurgulayan Türkan, ocak ayında altın ve akaryakıt dışı yıllık tüketimin yüzde 1,1 gerilediğinin altını çizdi.

Ocak ayında, fiyat artışlarından arındırılarak yapılan endekste aylık tüketim daralmasının yüzde 6,3 oranına ulaştığını tespit eden Türkan, geçen yıl aynı ayda reel artışın yüzde 9 olduğunu hatırlattı. ETTİ endeksinde göre, üçer aylık dönemler itibarıyla bakıldığında, tüketime yönelik olarak krizin etkisi net olarak

gözleniyor. Buna göre, 2008 ilk çeyreğinde yüzde 6,8, ikinci çeyrekte yüzde 2,7, üçüncü çeyrekte yüzde 1,4 oranında reel artış yaşandı. Buna karşılık dördüncü çeyrekte reel olarak tüketim yüzde 5,1'lik şok bir düşüş yaşadı. Daralan ve son çeyrekte düşüşe geçen tüketim, yılın tamamındaki tüketim artışını da aşağı çekerek yüzde 1,1'e kadar indirdi.

Ocak ayı değerlendirildiğinde, altın, sigorta, telekomünikasyon, seyahat acentaları, taşımacılık, yapı malzemeleri, gıda ve beyaz eşya-bilgisayar sektörlerinde ortalamanın üzerinde tüketim artışı, giyim, mobilya, akaryakıt, araç servis-yedek parçanda ise ortalamanın üzerinde düşüş gerçekleşti.